

МОНГОЛ УЛСЫН
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙДЫН
ТУШААЛ

2024 оны 06 сарын 24 өдөр

Дугаар А/292

Улаанбаатар хот

Журам шинэчлэн батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.5 дахь хэсэг, Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4 дэх хэсэг, Засгийн газрын 2020 оны 203 дугаар тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 2.1.1.3 дахь заалт, Эрүүл мэндийн сайдын 2021 оны А/760 дугаар тушаалаар батлагдсан “Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” арга хэмжээг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний 1.3, 3.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үед үзүүлэх тусламж, үйлчилгээний журам”-ыг нэгдүгээр, “Жирэмсэн үед үзүүлэх тусламж, үйлчилгээ, хяналтын товлол”, “Төрсний дараах үед үзүүлэх тусламж, үйлчилгээ, хяналтын товлол”-ыг хоёрдугаар, “Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн эрсдэлийг илрүүлэх асуумж”-ыг гуравдугаар, “Жирэмсний бүлгийн сургалтын агуулга”-ыг дөрөвдүгээр хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Журмыг мөрдөж ажиллахад нэн шаардлагатай оношлуур, урвалж, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, багаж, тоног төхөөрөмжид шаардагдах хөрөнгийг жил бүрийн төсөвтөө тусгаж санхүүжүүлэхийг эрүүл мэндийн байгууллагын дарга, захирал, эрхлэгч нарт үүрэг болгосугай.

3. Журмыг хэрэгжүүлэхэд улсын хэмжээнд мэргэжлийн арга зүйн дэмжлэг үзүүлж ажиллахыг Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв (Ш.Алтантуяа), Эх барих, эмэгтэйчүүд судлалын мэргэжлийн салбар зөвлөл (Д.Мөнхцэцэг)-д тус тус даалгасугай.

4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний газар (А.Өнөржаргал)-т даалгасугай.

5. В-Стрептококкын шинжилгээг хийхэд шаардлагатай санхүүжилтийг төсөвт тусгах, 2025 оны 01 дүгээр сараас эхлэн хэрэгжүүлэхийг Санхүү, эдийн засгийн газар (Л.Лувсан), өртгийн жинг тооцоолж эрүүл мэндийн даатгалд хамруулахыг Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар (Л.Бямбасүрэн)-т тус тус даалгасугай.

6. Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан Эрүүл мэндийн сайдын 2020 оны 318 дугаар тушаалыг хүчингүйд тооцсугай.

САЙД С.ЧИНЗОРИГ

Эрүүл мэндийн сайдын 2024 оны
06 сарын 24 өдрийн 492 дугаар
тушаалын нэгдүгээр хавсралт

ЖИРЭМСЭН, ТӨРӨХ, ТӨРСНИЙ ДАРААХ ҮЕД ҮЗҮҮЛЭХ ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үед эх, ураг, нярайн эрүүл мэндэд тулгарч буй эрсдэл, хүндрэлийг эрт илрүүлэх, тандах, сэргийлэх, эмчлэх, эсэн мэнд амаржуулах, нотолгоонд суурилсан цогц тусламжийг хугацаа алдалгүй үзүүлэх үйл ажиллагааг энэхүү журмаар зохицуулна.

Уг журмыг жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үед тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг төр, хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд дагаж мөрдөнө.

Хоёр. Тусламж, үйлчилгээний үндсэн зарчим

2.1 Нөхөн үржихүйн хэвийн физиологийн үйл ажиллагааг дэмжсэн тусламж, үйлчилгээ үзүүлнэ.

2.2 Эрх тэгш, хүртээмжтэй, хариуцлагатай тусламж, үйлчилгээ үзүүлнэ.

2.3 Үйлчлүүлэгч төвтэй, нотолгоонд суурилсан, чанартай, аюулгүй тусламж, үйлчилгээ үзүүлнэ.

2.4 Эмэгтэйн эрх ашиг, сонголт, сэтгэл санаа, сэтгэл зүй, соёл, зан заншлыг хүндэтгэн, нууцыг хадгална.

2.5 Эмэгтэй, түүний хамтрагч, гэр бүлд эрүүл мэндийн боловсрол олгох, мэдээллээр хангах, дэмжлэгт орчин бүрдүүлнэ.

2.6 Яаралтай тусламж шаардлагатай тохиолдолд жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах тусламжийг хамгийн ойр эрүүл мэндийн байгууллагад үзүүлнэ.

2.7 Тусламжийг багаар (эх барих, эмэгтэйчүүд, нярайн эмч, өрх, сумын эмч, эх баригч, сувилагч, бусад шаардлагатай мэргэжлийн эмч) үзүүлнэ.

2.8 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үед үзүүлэх тусламж, үйлчилгээг эмнэлзүйн удирдамж, зааврыг баримтлан, эрүүл мэндийн байгууллагын тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх хүрээ, эмнэлгийн мэргэжилтний албан тушаалын тодорхойлолтын дагуу үзүүлнэ.

Гурав. Удирдлага, зохион байгуулалт, эрүүл мэндийн байгууллагын чиг үүрэг

3.1 Эрүүл мэндийн яам

3.1.1 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн тусламж, үйлчилгээний эрх зүйн орчинг сайжруулах, журам, стандарт, эмнэлзүйн зааврыг боловсруулах, шинэчлэх, хэрэгжилтэд хяналт, үнэлгээ хийнэ.

3.1.2 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үед үзүүлэх тусламж, үйлчилгээний тоон ба чанарын үзүүлэлтэд дүн шинжилгээ хийх, нотолгоонд суурилсан дүгнэлт, зөвлөмжийг улирал бүр эрүүл мэндийн байгууллагуудад хүргүүлэх, хариу арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.

3.1.3 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн тусламж, үйлчилгээнд шаардагдах санхүүгийн тооцоог шинэчлэх, төсвийг төлөвлөх, хэрэгжилтийг зохион байгуулна.

3.2 Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв

3.2.1 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн тусламж, үйлчилгээний тоон ба чанарын үзүүлэлтийг цахим эрүүл мэндийн системд нэгтгэж, улсын хэмжээнд мэдээллийн санг үүсгэн, улирал бүр Эрүүл мэндийн яамны Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний газарт тайлагнана.

3.2.2 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх эмнэлгийн мэргэжилтний тасралтгүй сургалтыг нэгдсэн удирдлагаар хангаж, хяналт тавина.

3.3 Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв

3.3.1 Эх барих, эмэгтэйчүүд, ураг, нярайн тусламж, үйлчилгээг улсын хэмжээнд мэргэжлийн арга зүйгээр хангана.

3.3.2 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах тусламж, үйлчилгээний тандалт, судалгааг хийх, тоон ба чанарын үзүүлэлтийн мэдээллийг улирал бүр улсын хэмжээнд нэгтгэх, дүн шинжилгээ хийх, хариу арга хэмжээ авах, бодлого боловсруулахад нотолгоо баримтаар хангана.

3.3.3 Эх барих, эмэгтэйчүүд, нярайн тусламж, үйлчилгээний удирдамж, зааврын төслийг боловсруулна.

3.3.4 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах болон ураг, нярайн тусламж, үйлчилгээний чиглэлээр эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг сургаж бэлтгэнэ.

3.3.5 Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйг дараах оношийн дагуу хянаж, төрүүлнэ.

3.3.5.1 Зүрхний төрөлхийн болон олдмол гажигтай, зүрх, судасны эмгэгийн үйл ажиллагааны алдагдалтай;

3.3.5.2 Эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс засал хийгдсэн;

3.3.5.3 Тодорхой байрлалтай хорт хавдартай;

3.3.5.4 Резус сөрөг бүлгийн цус мэдрэгшсэн тохиолдол;

3.3.5.5 Зуршмал дутуу тээлтийн үеийн хяналт, жирэмсний тээлтийн 32 долоо хоног ба түүнээс доош хугацаанд төрүүлэх бол;

3.3.5.6 Төрсний дараа нярайн мэс заслын мэргэжлийн тусламж үзүүлэх шаардлагатай;

3.3.5.7 Нэг ихэстэй эсвэл ургийн эмгэгтэй ихэр жирэмсэн;

3.3.5.8 Гурав ба түүнээс дээш олон урагтай жирэмсэн;

3.3.6 Телемедицин, цахимаар зөвлөгөө өгөх, орон нутагт зөвлөх үйлчилгээг үзүүлнэ.

3.3.7 Перинаталогийн клиник нь улсын хэмжээнд эх, ургийн анагаах ухааны мэргэшсэн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, эрүүл мэндийн байгууллагуудад зөвлөх, тандалт судалгаа хийж, хариу арга хэмжээ авна.

3.3.8 Тандалт судалгааны алба нь улсын хэмжээнд эхийн эндэгдлийн тохиолдлыг 24 цагийн дотор бүртгэж, Эрүүл мэндийн яамны Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний газарт мэдээлнэ.

3.4 Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв

3.4.1 Жирэмсэн, төрсний дараах үед эрхтэн тогтолцооны хавсарсан эмгэгтэй эмэгтэйг лавлагаа төвийн үндсэн чиглэл, тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх хүрээний дагуу хүлээн авч, хамтран хянах, хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ.

3.4.2 Жирэмсэн, төрсний дараах үед ноцтой хүндэрсэн эхэд эмч нарын хамтарсан үзлэг, зөвлөгөөнийг шуурхай хийж, оношилгоо, эмчилгээг цаг алдалгүй шийдвэрлэх, төрөлтийн асуудал шийдэгдсэн тохиолдолд лавлагаа төвийн үндсэн чиглэлийн дагуу шилжүүлэн авч, тусламж, үйлчилгээний тасралтгүй байдлыг хангана.

3.4.3 Хэвтүүлэн эмчлэх шаардлагатай жирэмсэн эмэгтэйн эрхтэн тогтолцооны хавсарсан эмгэгийг тээлтийн 28 долоо хоногийн доторх хугацаанд эмчилнэ.

3.4.4 Эх, нярай, эмэгтэйчүүдийн үндэсний төв нь төрийн захиргааны төв байгууллагаас батлагдсан бүтэц, үйл ажиллагааны стандартад заасны дагуу өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйг хянаж, төрүүлнэ.

3.4.5 Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв нь цочмог явцтай халдварт өвчинтэй жирэмсэн эмэгтэйг үндсэн оношийн дагуу оношлох, эмчлэх болон төрөх үеийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлнэ.

3.4.6 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах тусламж, үйлчилгээний тоон ба чанарын үзүүлэлтийн мэдээллийг улирал бүр Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн Тандалт судалгааны албанд мэдээлнэ.

3.5 Аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар

3.5.1 Аймаг, нийслэлийн хэмжээнд жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах эх, нярайд үзүүлэх тусламж, үйлчилгээтэй холбоотой яаралтай асуудлыг цаг алдалгүй шийдвэрлэж, эрүүл мэндийн байгууллага хоорондын уялдаа холбоог нэгдсэн удирдлагаар хангана.

3.5.2 Аймаг, нийслэлийг эх барих, эмэгтэйчүүд, нярайн эмч, эх баригч, нярайн сувилагчаар хангах, тогтвор суурьшилтай ажиллуулах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

3.5.3 Аймаг, нийслэлийн эх барих, эмэгтэйчүүд, нярайн эмч, эх баригч, бага эмч, нярайн сувилагч, сум, өрх, багийн эмч нарыг эх барихын яаралтай, нярайн нэн шаардлагатай тусламжийн чиглэлээр ажлын байрны сургалтад тасралтгүй хамруулна.

3.5.4 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах эх, нярайн тусламж, үйлчилгээнд шаардлагатай оношлуур, урвалж, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, багаж, тоног төхөөрөмжөөр тасралтгүй хангана.

3.5.5 Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд /БНҮЭМ/, эсэн мэнд амаржихуйн чиглэлээр иргэдэд мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны нэгдсэн арга хэмжээг зохион байгуулна.

3.5.6 Аймаг, нийслэлийн хэмжээнд жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үед үзүүлэх тусламж, үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдалд улирал тутамд хяналт, үнэлгээ хийж, хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

3.5.7 Жирэмсэн эмэгтэй бүрийг эрт хяналтад ороход дэмжлэгт орчин бүрдүүлэх, хяналт тавих, цахим бүртгэлтэй уялдуулан “Нэрийн хяналт”-ийг хэрэгжүүлнэ.

3.5.8 Харьяалах нутаг дэвсгэрийн өмчийн бүх хэлбэрийн эрүүл мэндийн байгууллагын жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах тусламж, үйлчилгээний тоон ба чанарын үзүүлэлтийн мэдээллийг цуглуулж улирал бүр Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн Тандалт судалгааны албанд мэдээлнэ.

3.6 Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, амаржих газар, эх барихын тусламж, үйлчилгээ үзүүлж байгаа хувийн хэвшлийн эмнэлэг

3.6.1 Харьяалах нутаг дэвсгэрт ажиллаж буй эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч нарт сум, хороог хариуцуулан уялдаа холбоог хангаж, эргэх холбоотой ажиллана.

3.6.2 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах тусламж, үйлчилгээнд эмнэлзүй эрхэлсэн дэд захирал, зөвлөх эмч, тасгийн эрхлэгч, чанарын алба хяналт тавина.

3.6.3 Шатлалын дагуу жирэмсэн эмэгтэйд эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч үзлэг хийж, шаардлагатай тохиолдолд дараагийн шатлалд шилжүүлнэ.

3.6.4 Төрөлжсөн мэргэшлийн эмч нь эх барих, эмэгтэйчүүдийн болон өрх, сум, тосгоны эмчийн илгээсэн жирэмсэн эмэгтэйг үзэж, хавсарсан эмгэгийг оношилж эмчилнэ.

3.6.5 Өндөр эрсдэлтэй жирэмснийг тээлгэх эсэх асуудлыг эх барих, эмэгтэйчүүдийн болон төрөлжсөн мэргэшлийн эмч нар хамтарсан үзлэг хийж, хугацаа алдахгүй шийдэж, харьяаллын дагуу амаржих газар, төрөх тасагт эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлнэ.

3.6.6 Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйг эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч, хавсарсан эмгэгтэй тохиолдолд төрөлжсөн мэргэшлийн эмчтэй хамтран хянана.

3.6.7 Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйн хяналтын төлөвлөгөө, товлолыг эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.

3.6.8 Алслагдсан нутагт амьдарч байгаа эсхүл өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйг төрөхөөс 07-14 хоногийн өмнө Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийн эхийн амрах байранд амруулж төрүүлнэ.

3.6.9 Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйг оношийн дагуу бүлэгт хувиарлан гэр бүл, хамтрагчийг оролцуулан бүлгийн сургалтыг цахим болон танхимаар зохион байгуулна.

3.6.10 Аймаг, дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв нь жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эрүүл мэндэд нөлөөлөх орчны хүчин зүйлийг тогтоох, эрсдэлт хүчин зүйлээс урьдчилан сэргийлэх, эрүүл мэндийн боловсрол олгох үйл ажиллагааг зохион байгуулна.

3.6.11 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үед ноцтой хүндэрсэн тохиолдлыг аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газарт мэдээлэх, мөн харьяа дүүрэг, өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд эрүүл мэндийн цахим системээр үйлчлүүлэгчийн мэдээллийг илгээж, хамтран хянах, эргэх холбоотой ажиллана.

3.6.12 Амьгүй эсхүл дутуу төрсөн эхчүүдийг харьяа дүүрэг, өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд эрүүл мэндийн цахим системээр үйлчлүүлэгчийн мэдээллийг илгээж, урьдчилан сэргийлэх, оношилгоо, эмчилгээний төлөвлөгөөг гарган хамтран хэрэгжүүлнэ.

3.6.13 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах тусламж, үйлчилгээний тоон ба чанарын үзүүлэлтийн мэдээллийг улирал бүр аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газарт мэдээлнэ

3.7 Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв

3.7.1 “Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн бүтэц, үйл ажиллагаа”, “Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн бүтэц, үйл ажиллагаа”-ны стандартад заасны дагуу иргэдэд нөхөн үржихүй, жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ.

3.7.2 Харьяалах нутаг дэвсгэрийн нөхөн үржихүйн насны иргэдийн цахим бүртгэл судалгааг хийж, жил бүрийн шилжилт хөдөлгөөнийг шинэчилнэ.

3.7.3 Үндсэн оршин суугаа хаягандаа байдаггүй жирэмсэн эмэгтэйн мэдээллийг түр оршин суугаа хаягийн дагуу эрүүл мэндийн байгууллагад эрүүл мэндийн цахим системээр илгээж, шилжилт хөдөлгөөнийг зохион байгуулах, тухайн эрүүл мэндийн байгууллагатай эргэх холбоотой ажиллана.

- 3.7.4 Харьяалах нутаг дэвсгэрийн өсвөр насны хүүхдийн бүртгэл судалгааг гаргаж, боловсролын байгууллагатай хамтран эрүүл мэндийн мэдээлэл, зөвлөгөө өгнө.
- 3.7.5 Харьяалах нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн бэрхшээлтэй, хөдөлмөрийн чадвар түр алдалттай нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдийн бүртгэл судалгааг гаргаж, төрийн ба төрийн бус байгууллага, сайн дурын идэвхтэнтэй хамтран эрүүл мэндийн мэдээлэл, зөвлөгөө өгнө.
- 3.7.6 Жирэмслэхээс сэргийлэх эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөц бүрдүүлж, гэр бүл төлөвлөлтийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ.
- 3.7.7 Нөхөн үржихүйн насны иргэдийг, түүний хамтрагч, гэр бүлийн хамт эрт илрүүлэгт хамруулах, эрсдэлийг тогтоох, эмчлэн эрүүлжүүлэх, өвчин эмгэгээс урьдчилан сэргийлэх, эрүүл мэндийн мэдээлэл, зөвлөгөө өгнө.
- 3.7.8 Нөхөн үржихүйн насны иргэд, түүний хамтрагч, гэр бүлд жирэмслэхээс өмнөх тусламж, үйлчилгээг үзүүлж, нотолгоонд суурилсан эрүүл мэндийн зөвлөгөө өгнө.
- 3.7.9 Хэвийн явцтай жирэмсэн эмэгтэйг товллын дагуу хянах, тээлтийн 20, 32 долоо хоногтойд эх барих, эмэгтэйчүүдийн мэргэжлийн эмчид үзүүлж, зөвлөгөө авах, эрүүл мэндийн цахим системээр мэдээллийг харилцан солилцоно.
- 3.7.10 Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйг илрүүлж, эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмчийн хяналтад шилжүүлэх, мэдээллийг эрүүл мэндийн цахим системээр харилцан солилцох, хяналтын төлөвлөгөөг хамтран хэрэгжүүлж эргэх холбоотой ажиллана.
- 3.7.11 Алслагдсан нутагт амьдарч байгаа эсхүл өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйчүүдтэй эргэх холбоо тогтоон, төрөх хугацаанаас 07-14 хоногийн өмнө БОЭТ, нэгдсэн эмнэлгийн төрөх тасаг/ амаржих газарт илгээнэ.
- 3.7.12 Эх, нярайг товллын дагуу гэрээр эргэж хянах, төрсний дараах үеийн тусламж, үйлчилгээг удирдамж, зааврын дагуу үзүүлж, эрүүл мэндийн цахим системд баримтжуулна.
- 3.7.13 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үед ноцтой хүндэрсэн болон амьгүй, дутуу төрсөн эхчүүдийг товллын дагуу гэрээр эргэх, эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмчтэй хамтран оношилгоо, эмчилгээний төлөвлөгөөг гарган хэрэгжүүлэх, шаардлагатай бол дараагийн шатлалд шилжүүлнэ.
- 3.7.14 Жирэмсэн эмэгтэй бүрийг эрт хяналтад хамруулахад иргэд, нийгмийн ажилтан, төрийн бус байгууллага, олон нийт, сайн дурын идэвхтний дэмжлэгийг авч, хамтран ажиллана.
- 3.7.15 Жирэмсэн болон төрсөн эмэгтэйд эрүүл ахуй, хоол тэжээл, олон найрлагат бичил тэжээлийн зөвлөгөөг өгч, гэр бүлийн оролцоог нэмэгдүүлэх дэмжлэгт орчинг бүрдүүлэх, шаардлагатай тохиолдолд мэргэжлийн хоол зүйчтэй хамтарч ажиллана.
- 3.7.16 Жирэмсэн эмэгтэй, түүний хамтрагч, гэр бүлийг оролцуулан бүлгийн сургалтыг 3-аас багагүй удаа цахим болон танхимаар эрүүл мэндийн байгууллагаас баталсан удирдамж, сургалтын хөтөлбөрийн дагуу зохион байгуулна.
- 3.7.17 Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах тусламж, үйлчилгээний тоон ба чанарын үзүүлэлтийн мэдээллийг улирал бүр аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт мэдээлнэ.

Эрүүл мэндийн сайдын 2024 оны
сарын 14 өдрийн тушаалаар
тушаалын хоёрдугаар хавсралт

Хүснэгт 1. Жирэмсэн үед үзүүлэх тусламж үйлчилгээ, хяналтын товлол

Үзлэгийн дугаар, товлол	Тээлтийн хугацаа	Үзлэгийн зорилго	Асуумж	Үзлэг	Шинжилгээ	Сургалт, зөвлөгөө
№1	Анхны үзлэг (≤10 долоо хоногтойд) Үгэлжлэх хугацаа: 40 минутаас багагүй	1. Жирэмсний хугацааг тодорхойлно	Асуумжийг гүйцэт, дэлгэрэнгүй авна. 1. Зовуурь 2. Одоогийн жирэмслэлтийн талаар 3. Өмнөх жирэмсэн, төрөлтийн талаарх мэдээлэл 4. Эрүүл мэндийн дурьдатгал 5. Нийгэм, эдийн засгийн эрсдэлт хүчин зүйл 6. Ажлын нөхцөл 7. Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйд илрүүлэх асуумж (Хавсралт 3) 8. Хүчирхийллийг илрүүлэх асуумж (Хавсралт 3) 9. Сүрьеэ өвчин илрүүлэх асуумж (Хавсралт 3) 10. Гүнийн венийн бүлэнт бөглөрлийн	Ерөнхий үзлэгийг хийнэ. 1. Ерөнхий биеийн үзлэг 2. Амин үзүүлэлт 3. Биеийн жин, өндөр (Биеийн жингийн индекс) 4. Амны хөндий, шүдний үзлэг 5. Хөхний үзлэг 6. Толины үзлэг 7. Үтрээний үзлэг	Заавал хийх шинжилгээ: 1. Цусны бүлэг 2. Резус бүлэг 3. Цусны ерөнхий шинжилгээ 4. Шээсний ерөнхий шинжилгээ 5. Элэгний В, С вирус илрүүлэх 6. Тэмбүүг илрүүлэх (хурдавчилсан аргаар эерэг гарсан үед онош баталгаажуулах) 7. ХДХВ-ийг илрүүлэх (хурдавчилсан аргаар эерэг гарсан үед онош баталгаажуулах) 8. Үтрээний наацын шинжилгээ 9. Шээсэнд нян илрүүлэх*** (12-16 долоо хоногтойд) 10. Пренатал илрүүлэг*** (11-13+6 долоо хоногтойд) Эмнэлзүйн заалтаар хийх шинжилгээ: - Биохимийн шинжилгээ - Бамбай булчирхайн дааврын шинжилгээ	Бүлгийн сургалт-1*** (Хавсралт 4) Зөвлөгөө: 1. Жирэмсний хяналтын ач холбогдол 2. Жирэмсэн үеийн физиологийн өөрчлөлт 3. Амны хөндийн эрүүл мэнд 4. Эмийн зохистой хэрэглээ 5. Жирэмсэн үеийн хооллолт, амин дэм, эрдсийн хэрэглээ (фоллийн хүчил, төмрийн бэлдмэл гм) 6. Пренатал илрүүлэг, оношилгоо 7. Хорт зуршлаас татгалзах, архи тамхины хор уршиг 8. Халдвараас сэргийлэх, гар угаах 9. Жирэмсэн, төрөлттэй холбоотой хууль

			<p>эрсдэлт хүчин зүйл 11. Манас таталтын урьдлын эрсдэлт хүчин зүйл Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн: Терелжсэн мэргэжлийн эмчийн үзлэгт хамруулах, эх барих эмэгтэйчүүдийн эмчийн хяналтад шилжүүлнэ.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Умайн хүзүүний эсийн шинжилгээ - "TORCH" халдварыг илрүүлэх - Элэгний Д вирус илрүүлэх - Манас таталтын урьдлыг илрүүлэх - Пренатал оношилгоо 	<p>эрх зүйл 10. Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн дэвтэр, жирэмсний хяналтын цахим хөтөч ашиглах 11. Жирэмсний хяналтын төлөвлөө, товлол 12. Бүлгийн сургалтад зайлшгүй хамрагдах тухай</p>
№2	20 долоо хоног	<p>1. Жирэмсний явц, ургийн есөлт хөгжлийг хянана 2. Жирэмсний өндөр эрсдэлийг илрүүлнэ 3. Ургийн анатомийн бүтэц, ихэс, хүйн байдлыг шинжилж, эмгэгийг илрүүлнэ <i>*Эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч үзлэг хийж, зөвлөгөө өгнө</i></p>	<p>1. Зовуурь 2. Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйг илрүүлэх асуумж (Хавсралт 3) 3. Сүрьеэ өвчин илрүүлэх асуумж (Хавсралт 3) Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн: Терелжсэн мэргэжлийн эмчийн үзлэгт хамруулах, эх барих эмэгтэйчүүдийн эмчийн хяналтад шилжүүлнэ.</p>	<p>1. Ерөнхий биеийн үзлэг 2. Амин үзүүлэлт 3. Биеийн жин</p>	<p>1. Ургийн анатомийн бүтцийн хэт авиан шинжилгээ*** (18-22 долоо хоногтойд)</p>	<p>Зөвлөгөө: 1. Жирэмсэн үеийн аюултай шинжүүд 2. Жирэмсэн үеийн дасгал хөдөлгөөн 3. Жирэмсэн үеийн эрүүл ахуй (хувцаслалт, аяллаар явах) 4. Жирэмсэн үед аялах /агаарын тээврээр зорчих, жолоо барих/ 5. Бэлгийн замаар дамжих халдварын талаар 6. Сэтгэлзүйн зөвлөгөө</p>
№3	24 долоо хоног	<p>1. Жирэмсний явц, ургийн есөлт хөгжлийг хянана 2. Эрүүл мэндийн боловсрол олгох бүлгийн зохион сургалтыг зохион байгуулна</p>	<p>1. Зовуурь 2. Хүчирхийллийг илрүүлэх асуумж (Хавсралт 3)</p>	<p>1. Ерөнхий биеийн үзлэг 2. Амин үзүүлэлт 3. Биеийн жин 4. Амны хөндий, шүдний үзлэг</p>	<p>1. Өлөн үеийн цусан дахь сахарын хэмжээ</p>	<p>Бүлгийн сургалт-2*** (Хавсралт 4) Зөвлөгөө: 1. Жирэмсэн үеийн аюултай шинжүүд 2. Цус багадаалтын тухай 3. Жирэмсний хожуу хордлогын тухай</p>

28 долоо хоног	<p>1. Жирэмсний явц, ургийн өсөлт хөгжлийг хянана</p> <p>2. Жирэмсний өндөр эрсдэлийг илрүүлнэ</p>	<p>1. Зовуурь</p> <p>2. Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйд илрүүлэх асуумж (Хавсралт 3)</p> <p>Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн: Төрөлжсөн мэргэжлийн эмчийн үзлэгт хамруулах, эх барих эмэгтэйчүүдийн эмчийн хяналтад шилжүүлнэ.</p>	<p>1. Ерөнхий биеийн үзлэг</p> <p>2. Амин үзүүлэлт</p> <p>3. Биеийн жин</p> <p>4. Эх барихын гадуур үзлэг (ургийн байрлал, янз, түрүүлсэн хэсгийг тодорхойлно)</p>	<p>1. Тэмбүүгийн давтана</p> <p>2. Чихрийн шижингийн өндөр эрсдэлтэй үед сахрын ачаалалтай сорил</p> <p>3. Хэт авиан шинжилгээ</p>	<p>Зөвлөгөө:</p> <p>1. Жирэмсэн үеийн аюултай шинжүүд</p> <p>2. Эхээс урагт дамжих халдвар /ХДХВ/ДОХ, Тэмбүү, гепатитын В вирус/</p> <p>3. Жирэмсний чихрийн шижингийн тухай</p> <p>4. Эрхтэн тогтолцооны эмгэгийн талаар</p>
№4	<p>1. Жирэмсний явц, ургийн өсөлт хөгжлийг хянана</p> <p>2. Жирэмсний амралт олгоно (Солилцох хуудсыг олгоно)</p> <p>3. Эрүүл мэндийн боловсрол олгох бүлгийн сургалтыг зохион байгуулна</p> <p>4. Жирэмсний тэтгэмж авах эрх үүссэн иргэнд эмнэлгийн хуудсыг олгоно.</p> <p>*Эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч үзлэг хийж, зөвлөгөө өгнө</p>	<p>1. Зовуурь</p> <p>2. Сүрьеэ илрүүлэх (Хавсралт 3)</p> <p>3. Ургийн хөдөлгөөн</p>	<p>1. Ерөнхий биеийн үзлэг</p> <p>2. Амин үзүүлэлт</p> <p>3. Биеийн жин</p> <p>4. Эх барихын гадуур үзлэг</p>	<p>1. Цусны шинжилгээ</p> <p>2. Шээсний шинжилгээ</p> <p>3. Үтрээ, умайн хүзүүний нойтон түрхцийн шинжилгээ (МАЗОК)</p> <p>4. Хэт авиан шинжилгээ</p>	<p>Бүлгийн сургалт-3*** (Хавсралт 4)</p> <p>Зөвлөгөө:</p> <p>1. Жирэмсэн үеийн аюултай шинжүүд</p> <p>2. Аарцгийн ёроолын булчин сулрах тухай</p> <p>3. Ургийн хөдөлгөөнийг хянах, тоолох тухай</p>
№5	<p>1. Жирэмсний явц, ургийн өсөлт хөгжлийг хянана</p> <p>2. Төрүүлэх газрыг товлонго</p>	<p>1. Зовуурь</p> <p>2. Ургийн хөдөлгөөн</p> <p>3. Хүчирхийллийг илрүүлэх асуумж (Хавсралт 3)</p> <p>4. Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйд илрүүлэх асуумж (Хавсралт 3)</p>	<p>1. Ерөнхий биеийн үзлэг</p> <p>2. Амин үзүүлэлт</p> <p>3. Биеийн жин</p> <p>4. Амны хөндий, шүдний үзлэг</p> <p>5. Хөхний үзлэг</p> <p>6. Эх барихын</p>	<p>1. Бүлгийн Стреттококкийн халдварыг илрүүлэх шинжилгээ хийнэ</p>	<p>Зөвлөгөө:</p> <p>1. Жирэмсэн үеийн аюултай шинжүүд</p> <p>2. Хөх арчлах тухай</p> <p>3. Төрөлтийн тухай /Төрөлт шинж/</p> <p>4. Төрөх үеийн</p>
№6					

			Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн: Төрөлжсөн мэргэжлийн эмч нарын үзлэгт хамруулах, эх барих эмэгтэйчүүдийн эмчийн хяналтад шилжүүлнэ.	гадуур үзлэг		туслагч
№7	38 долоо хоног	1. Төрөх бэлтгэлийг хийнэ 2. Төрөлтийн төлөвлөгөө боловсруулна 3. Ургийн урьдчилсан жинг тодорхойлно	1. Зовуурь 2. Ургийн хөдөлгөөн	1. Ерөнхий биеийн үзлэг 2. Амин үзүүлэлт 3. Биеийн жин 4. Хөхний үзлэг 5. Эх барихын гадуур үзлэг	1. Хэт авиан шинжилгээ 2. Кесар мэс заслаар төрөхөөр төлөвлөсөн бол шаардлагатай шинжилгээг хийнэ	5. Кесар мэс заслын талаарх ойлголт 6. Төрөх үеийн өвдөлтийг бууруулах аргууд 7. Төрсний дараах үе 8. Нярайн эрт үеийн нэн шаардлагатай тусламж /асаргаа, сувилгаа, дулаан алдалтаас сэргийлэх 9. Хүүхдээ эрт амлуулах, эхийн сүүгээр хооллох 10. Зөв хөхүүлэх аргачлал 11. Төрсний дараах үзлэг, гэрийн эргэлтийн талаар
№8	39-40 долоо хоног	1. Төрөлтөнд бэлтгэгдсэн байдлыг үнэлнэ 2. Ургийн урьдчилсан жинг тодорхойлно	1. Зовуурь 2. Ургийн хөдөлгөөн	1. Ерөнхий биеийн үзлэг 2. Амин үзүүлэлт 3. Биеийн жин 4. Хөхний үзлэг 5. Эх барихын гадуур үзлэг	Шаардлагатай тохиолдолд холбогдох шинжилгээг хийнэ.	

*****Тайлбар:**

- Жирэмсний хяналтад эрт ороогүй тохиолдолд тухайн тээлтийн хугацаанд нь анхны үзлэгийн үед заавал хийх шинжилгээг бүрэн хийнэ.
- Жирэмсний 11-13+6 долоо хоногтойд Пренатал илрүүлгийн шинжилгээг заавал хийнэ.
- Жирэмсний 12-16 долоо хоногтойд шээсэнд нян илрүүлэх шинжилгээг заавал хийнэ.
- Жирэмсний 18-22 долоо хоногтойд Ургийн бүтцийн хэт авиан шинжилгээг заавал хийнэ.
- Жирэмсний 41 долоо хоног хүрсэн бол эмнэлэгт хэвтүүлж, төрүүлэх арга хэмжээ авна.
- Бүлгийн сургалт: Жирэмсний тээлтийн хугацаагаар ижил бүлгээр хуваарилж эмэгтэй, түүний хамтрагч, гэр бүлийг оролцуулан эрүүл мэндийн боловсрол олгох сургалтыг цахим болон танхимаар 3-аас доошгүй удаа зохион байгуулна.

Хүснэгт 2. Төрсний дараах үед үзүүлэх тусламж, үйлчилгээ, хяналтын товлол

Үзлэгийн дугаар, товлол	Төрсний дараах үе	Үзлэгийн зорилго	Асуумж	Эхэд хийх үзлэг	Шинжилгээ	Зөвлөгөө, мэдээлэл
№1	Эхний 24 цагийн дотор (Төрсний дараа эмнэлэг доторх тусламж, үйлчилгээ)	1. Эх, нярайн биеийн байдлыг үнэлнэ 2. Хэвийн төрсөн бол 24 цаг эмнэлэгт хянаж, гаргана 3. Амаржсан эмнэлгийн хуудсыг олгоно	1. Зовуурь 2. Гүнийн венийн бүлэнт бөглөрлийн эрсдэлийн үнэлгээ 3. Төрсний дараах эхийн сэтгэл гутралыг үнэлэх сорил (Хавсралт 3) 4. Эрт сэрэмжлүүлгийн үнэлгээ	1.Ерөнхий биеийн үзлэг 2.Амин үзүүлэлтийг 6 цагаар хянах 3.Хөхний үзлэг хийх 4.Умайн агшилтыг 4 цагаар үзэх 5.Шавхарга үнэлэх (хэмжээ, өнгө, үнэр гм) 6.Шээсний ялгарлыг үнэлэх 7.Хярзангийн шархийг үнэлэх	1.Хэт авиан шинжилгээ 2.Цусны ерөнхий шинжилгээ (заалтаар)	<u>Төрсний дараах эхэд өгөх зөвлөгөө</u> 1.Төрсний дараах аюултай шинжүүд 2.Төрсний дараах физиологийн өөрчлөлт, авах арга хэмжээ 3.Хөхний арчилгаа, эхийн сүүгээр дагнан хооллох 4.Зөв хөхүүлэх аргачлал 5.Аюулгүй бэлгийн харьцааны тухай 6.Цус багадалтаас урьдчилан сэргийлэх (төмөр, фолийн хүчил) 7.Гэр бүл төлөвлөлт, ЖСАХ 8.Хамтрагч, гэр бүлийн оролцоо, дэмжлэг <u>Нярайг асрах зөвлөгөө</u> 1.Нярайн аюултай шинж 2.Зайлшгүй хийгдэх илрүүлэг шинжилгээ 3.Нярайн асаргаа: усанд оруулах арьс, хүйн арчилгаа, зөв байрлалд унтуулах, бүтэн биеийн иллэг хийх 4.Дархлаажуулалт 5.Төрсний дараа эхний 6 сар эхийн сүүгээр дагнан хооллох, түүний ач холбогдол 6.А болон Д аминдэм өгөх 7.Нярайн хөгжлийг үнэлэх, танин мэдэхүй сэтгэхүйг хөгжүүлэх
№2	Төрсний дараах 48-72 цагт (Гэрийн эргэлт I)	Төрсний дараах эмгэг байдлыг илрүүлнэ**	1. Зовуурь 2. Эрт сэрэмжлүүлгийн үнэлгээ	1.Ерөнхий биеийн үзлэг 2.Амин үзүүлэлт 3.Умайн агшилтыг үнэлэх 4.Хярзангийн шархийг үнэлэх		
№3	Төрсний дараах 7-14 хоногт (Гэрийн эргэлт II)	Төрсний дараах эмгэг байдлыг илрүүлнэ**	1. Зовуурь 2. Төрсний дараах эхийн сэтгэл гутралыг үнэлэх сорил (Хавсралт 3)	1. Ерөнхий биеийн үзлэг 2. Амин үзүүлэлт 3. Умайн агшилтыг үнэлэх	Хэт авиан шинжилгээ	
№4	Төрсний дараах 5-6 дахь долоо хоногт (Гэрийн эргэлт III)	Төрсний дараах эмгэг байдлыг илрүүлнэ**	1. Зовуурь 2. Төрсний дараах эхийн сэтгэл гутралыг үнэлэх сорил (Хавсралт 3) 3. Хүчирхийллийг илрүүлэх асуумж (Хавсралт 3)	1. Ерөнхий биеийн үзлэг 2. Амин үзүүлэлт		

**** Тайлбар:** Төрсний дараах эмгэг байдал илэрсэн тохиолдолд дараагийн шатлалын эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмчид эсхүл төрсөн эмнэлэгт илгээнэ.

Эрүүл мэндийн сайдын 2024 оны
06 сарын 24 өдрийн 4/122 дугаар
тушаалын гуравдугаар хавсралт

ЖИРЭМСЭН, ТӨРӨХ, ТӨРСНИЙ ДАРААХ ҮЕИЙН ЭРСДЭЛИЙГ ИЛРҮҮЛЭХ АСУУМЖ

Асуумж 1. Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйг илрүүлэх асуумж

Эрсдэлийн бүлэг		Нөлөөлөх хүчин зүйл
А	Нийгэм биологийн хүчин зүйлс	<ul style="list-style-type: none">• 19-өөс доош насны (өсвөр насны) жирэмсэн;• 30-аас дээш насны тулгар төрөгч;• 35-аас дээш насны жирэмсэн;• Нэн ядуу жирэмсэн эмэгтэй;• Хоол тэжээлийн дутагдалтай;• Байнга тамхи татдаг, архи уудаг, мансууруулах бодис хэрэглэдэг (доогуур зур)• Хүчирхийлэлд байдаг
Б	Эх барихын ужиг дурьдатгал	<ul style="list-style-type: none">• 5 ба түүнээс олон төрсөн;• Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үед цус алдаж байсан;• Жирэмсэн, төрөлтийг мэс засал, мэс ажилбараар төгссөн;• Манас таталтын урьдал, манас таталтаар хүндэрсэн• Үжил халдвараар хүндэрсэн;• Зуршсан зулбалт, үр хөндөлт (2 ба түүнээс дээш удаа), дутуу төрөлт, умайн гаднах жирэмсэн, цулцант хураа, өсөлтгүй жирэмсэн;• Ураг, нярай нь эндсэн;• Удамшлын болон төрөлхийн хөгжлийн гажигтай хүүхэд төрүүлсэн;• Эмэгтэйчүүдийн мэс ажилбар хийгдэж байсан, умайн хавдар авахуулсан, хязанд мэс ажилбар хийгдсэн бусад;• Үргүйдлийн өгүүлэмжтэй
В	Эрхтэн тогтолцооны эмгэг	<ul style="list-style-type: none">• Зүрх, судасны эмгэг: Артерийн даралт ихсэх өвчин, хэрлэг, төрөлхийн гажиг, бусад• Амьсгалын замын эмгэг: Багтраа, хатгалгаа, бусад• Хоол боловсруулах замын эмгэг: Ходоодны шархлаа, элэгний архаг үрэвсэл, элэгний хатуурал, жирэмсэн үеийн цөс зогсонгошил, бусад• Бөөр, шээсний замын эмгэг: Өрөөсөн бөөртэй, гидронефроз, нефрит, бөөрний хурц ба архаг дутагдал, бусад• Дотоод шүүрлийн булчирхайн эмгэг: Бамбайн эмгэг, чихрийн шижин, тураал, хоол тэжээлийн дутагдал, аминдэм эрдэс бодисын дутагдал, бусад• Цусны өвчин: Жирэмсэн үеийн тромбоцитопени, цус багадалтын 2,3-р зэрэг, бусад• Хөхний болон эмэгтэйчүүдийн өвчин: Хөхний эмгэгүүд, дайвруудын үрэвсэл, умай умайн хүзүүний үрэвсэл, эндометриоз, бусад

		<ul style="list-style-type: none"> • Халдварт өвчин: Сүрьеэ; ХДХВ/ДОХ, тэмбүү, заг хүйтэн, трихомониаз, хламид, элэгний үрэвсэл, бэлэг эрхтний хомхой, бусад • Нүдний өвчин: холын харалган 2,3-р зэрэг, нүдний даралт ихсэлт, бусад • Сэтгэцийн өвчин, • Мэдрэлийн өвчин, • Холбогч эдийн өвчин, • Аутоимуны өвчин, • Удамшлын өвчин, • Хорт хавдар, • Эрхтэн шилжүүлэн суулгах мэс засал хийгдсэн, • Резус сөрөг бүлгийн цустай, • Таргалалт, • Бусад
Г	Одоогийн жирэмсний явцад эмгэг байдал илэрсэн	<ul style="list-style-type: none"> • Жирэмсний эрт үеийн хордлого (хүнд хэлбэр) • Жирэмсэн үеийн цус алдалт • Манас таталтын урьдал • Ургийн буруу байрлал • Ургийн удамшлын эмгэг, төрөлхийн хөгжлийн гажиг • Олон урагт жирэмсэн • Ихэс түрүүлэлт, хүйн эмгэг • Үр шилжүүлэн суулгасан • Ураг орчмын шингэний ихдэлт, багадалт • Ургийн өсөлтийн саатал • Ургийн бүтэлт

Тайлбар:

- Жирэмсний өндөр эрсдэлийг анх хяналтад ирэх үед, жирэмсний 20, 28, 36 долоо хоногтойд асуумж, үзлэг, шинжилгээг үндэслэн илрүүлж, тогтооно.
- Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэй бүрд тохирсон хяналтын товлол, төлөвлөгөөг боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.
- А бүлгээс өсвөр насны жирэмсэнгээс бусад 1 хүчин зүйл илэрсэн бол өндөр эрсдэлтэй гэж тооцох боловч өрх, сумын эмч хянаана. Харин өсвөр насны жирэмсэн эмэгтэйг эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч хянаана.
- Эрсдэлийн Б, В, Г бүлгээс аль нэг хүчин зүйл илэрч байвал өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн гэж үнэлэн эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч хянаана.

Асуумж 2. Жирэмсэн эмэгтэйд сүрьеэ өвчин илрүүлэх асуумж

1. Жирэмсэн эмэгтэйг анх хяналтад ирэх үед, 20, 32 долоо хоногийн үзлэгийн үед дараах асуумж авна:

- Та өмнө нь сүрьеэгээр өвчилж байсан уу?
- Хамт амьдарч байсан хүмүүс нь сүрьеэгээр өвчилсөн хүн байсан юу?
- 14 хоногоос дээш хугацаагаар ханиалгаж байна уу?
- Шалтгаангүй халуурч байна уу?
- Биеийн жин буурч, турж байна уу?
- Ханиалгах үед цэр гарч байна уу?
- Шөнөдөө хөлрөх зовиур илэрч байна уу?
- Ядрах, сульдах, ажлын бүтээмж буурсан шинж илэрч байна уу?

2. Бүх асуултад **ҮГҮЙ** гэж хариулбал **“Одоогоор сүрьеэгийн болзошгүй тохиолдол биш”** гэж дүгнэнэ.

3. Нэг асуултад **“ТИЙМ”** гэж хариулбал **“Сүрьеэтэй байж болзошгүй тохиолдол”** гэж дүгнэж, мэргэжлийн эмчид илгээнэ.

4. Мэргэжлийн эмч жирэмсэн эмэгтэйг үзэж, оношилгоо, эмчилгээг шийдвэрлэнэ.

5. Сүрьеэ өвчин оношлогдсон жирэмсэн эмэгтэйг эх барих, эмэгтэйчүүдийн болон сүрьеэгийн эмч хамтран хянаана.

6. Эмч нарын хамтарсан үзлэг, зөвлөгөөнөөр жирэмсний хугацаанаас хамаарч, тээх эсэх асуудлыг шийдвэрлэнэ.

7. Халдвартай сүрьеэтэй эхээс төрсөн нярайг БЦЖ вакцинаар дархлаажуулахгүй, хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй сүрьеэгийн тусламж, үйлчилгээний зааврын холбогдох заалтыг мөрдөнө.

Асуумж 3. Жирэмсэн эмэгтэйд хүчирхийллийг илрүүлэх асуумж

Жирэмсэн эмэгтэйг анх хяналтад ирэх үед, 24, 36 долоо хоногийн үзлэгийн үед, мөн төрсний дараа 7-14 хоногт дараах асуумжийг авч, гэр бүлийн хүчирхийллийн болзошгүй эрсдэлийг илрүүлнэ.

1. Таны хамтрагч эсхүл дотны хэн нэгэн танд бие махбодийн болон сэтгэлзүйн хүчирхийлэл үйлдэж байсан уу?
ТИЙМ ҮГҮЙ
2. Сүүлийн нэг жилийн хугацаанд хэн нэгэн таныг цохих, алгадах эсхүл танд бие махбодийн гэмтэл учруулсан уу?
ТИЙМ ҮГҮЙ
Хэрэв ТИЙМ бол хэн бэ? (доогуур зур)
Нөхөр Хуучин нөхөр Найз залуу Хуучин найз залуу
Танихгүй хүн Бусад.....
3. Жирэмсэн болсноос хойш хэн нэгэн таныг цохих, алгадах эсхүл танд бие махбодийн гэмтэл учруулсан уу?
ТИЙМ ҮГҮЙ
Хэрэв ТИЙМ бол хэн бэ? (доогуур зур)
Нөхөр Хуучин нөхөр Найз залуу Хуучин найз залуу
Танихгүй хүн Бусад.....
4. Сүүлийн нэг жилд хэн нэгэн таныг бэлгийн харьцаанд орохыг хүчилж, шаардсан уу?
ТИЙМ ҮГҮЙ
Хэрэв ТИЙМ бол хэн бэ? (доогуур зур)
Нөхөр Хуучин нөхөр Найз залуу Хуучин найз залуу
Танихгүй хүн Бусад.....
5. Та хамтрагч, найз залуу, гэр бүлийн гишүүнээсээ айж эмээдэг үү?
ТИЙМ ҮГҮЙ

Тайлбар:

- **≥1 удаа ТИЙМ** гэж хариулсан бол сорилын хариу эерэг буюу хүчирхийллийн эрсдэлтэй гэж дүгнэнэ.
- **Сорилын хариу эерэг** гарсан тохиолдлыг хороо, сумын нийгмийн ажилтанд мэдэгдэж, нарийвчилсан үнэлгээг хийн холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх, эргэх холбоотой ажиллана.

Асуумж 4. Төрсний дараах сэтгэл гутралыг үнэлэх Эдинбургийн сорил

Овог нэр:..... Огноо:..... Төрсний дараах хэд дэх хоног:

Доорх асуултад сүүлийн 7 хоногийн байдлаар хариулна уу.

1. Би аливаа зүйлийн хөгжилтэй талыг харж, инээж чаддаг. — Үргэлж чаддаг 0 — Ихэнхдээ чаддаг 1 — Маш ховор 2 — Огт үгүй 3 2. Би аливаа зүйлийн сайн тал, эерэг байдлыг харж чаддаг. — Үргэлж чаддаг 0 — Урьд өмнөхөөсөө багассан 1 — Маш ховор 2 — Бараг үгүй 3 3. Ямар нэгэн юм буруу болвол би өөрийгөө үндэслэлгүй буруутгадаг. — Огт үгүй 0 — Маш ховор 1 — Заримдаа 2 — Үргэлж 3 4. Би тодорхой шалтгаангүйгээр санаа зовниж, сэтгэл түгшдэг. — Огт үгүй 0 — Маш ховор 1 — Заримдаа 2 — Үргэлж 3 5. Би тодорхой шалтгаангүйгээр айж, сандардаг. — Огт үгүй 0 — Маш ховор 1 — Заримдаа 2 — Үргэлж 3 6. Надад бүх зүйл боломжгүй мэт хэцүү санагддаг.	— Үгүй, би асуудлыг даван туулж чаддаг 0 — Үгүй, ихэнхдээ би асуудлыг давж чадна гэж боддог 1 — Тийм, заримдаа би даван туулах чадваргүй юм шиг санагддаг 2 — Ихэнхдээ даван туулах чадваргүй юм шиг санагддаг 3 7. Сүүлийн үед аз жаргалгүй байдлаас болж нойрондоо муудаж, унтахад бэрхшээлтэй байна. — Огт үгүй 0 — Заримдаа тийм 1 — Ихэнхдээ тийм 2 — Үргэлж тийм 3 8. Би гунигтай бас уйтгартай байна. — Огт үгүй 0 — Заримдаа тийм 1 — Ихэнхдээ тийм 2 — Үргэлж тийм 3 9. Сүүлийн үед аз жаргалгүй байдлаас болж уйлдаг болсон. — Огт үгүй 0 — Заримдаа тийм 1 — Ихэнхдээ тийм 2 — Үргэлж тийм 3 10. Надад өөрөө өөрийгөө гэмтээх бодол төрдөг. — Огт үгүй 0 — Цөөн удаа 1 — Заримдаа 2 — Нэлээд их 3

Тайлбар:

1. Төрсний дараа эхний 7 хоногийн хугацаагаар асуултыг асууж үнэлнэ (яг өнөөдрийн байдлыг үнэлэхгүй).
2. Нийт оноо ≥ 11 бол төрсний дараах сэтгэл гутралтай гэж үнэлэн эх барих, эмэгтэйчүүдийн болон төрөлжсөн мэргэшлийн эмчид илгээж, зөвлөгөө авна.
3. Амиа хорлох сэдэлгүй, эсвэл сорилын оноо 5-9-ийн хооронд байвал 1 сарын дараа сорилыг дахин үнэлэх шаардлагатай.

Эрүүл мэндийн сайдын 2024 оны
06 сарын 24 өдрийн 1628 дугаар
тушаалын дөрөвдүгээр хавсралт

Жирэмсний бүлгийн сургалтын агуулга

Сургалтын ерөнхий сэдэв	Сургалтын агуулга
Бүлгийн сургалт-1 /Жирэмсний эхний 3 сар/	
Жирэмсний хяналтын товлолын талаар	<ul style="list-style-type: none">• Жирэмсний тээлтийн ямар хугацаанд эмнэлэгт үзүүлэх талаар жирэмсэн эмэгтэй, түүний гэр бүлд мэдээлнэ.• Жирэмсэн үед хийгдэх зайлшгүй шинжилгээг хаана, яаж хийлгэх талаар мэдээлнэ.
Хооллолт, дасгал хөдөлгөөний талаар	<ul style="list-style-type: none">• Жирэмсэн эмэгтэйн зохистой хооллолтыг дэмжих, дасгал хөдөлгөөний зөвлөгөөг өгч жирэмсний хугацаанд жин ихээр нэмэхээс сэргийлнэ.• Жирэмсэн үед хэрэгэлэхэд тохиромжтой ба татгалзах хүнс, хүнсний бүтээгдэхүүний талаар мэдээллийг өгнө.• Архи, тамхи, мансууруулах бодисноос татгалзах, эх, урагт үзүүлэх хор уршгийн талаар мэдээллийг өгнө.• Каффейны хэрэглээг хязгаарлах талаар мэдээллийг өгнө.
Амин дэм, эрдэсийн хэрэглээний талаар	<ul style="list-style-type: none">• Төмрийн бэлдмэлийг хоногт 30-60 мг-аар, фолийн хүчлийг 400 мкг (0.4 мг)-аар хэрэглэснээр жирэмсэн үеийн цус багадалт, үжил, бага жинтэй нярай төрөх, дутуу төрөлтөөс сэргийлнэ.• Кальцийн бэлдмэлийг ууж хэрэглэснээр манас таталтын урьдлын эрсдэлээс сэргийлнэ.• Олон найрлагат бичил тэжээлийн бэлдмэлийн талаар мэдээллийг өгнө.
Бүлгийн сургалт 2 /Жирэмсний хоёр дахь 3 сар/	
Жирэмсэн үед тохилдох зарим эмгэгийн талаар	<ul style="list-style-type: none">• Жирэмсэн үеийн цус багадалт• Шинж тэмдэггүй бактериури• Жирэмсний чихрийн шижин• Манас таталтын урьдал
Жирэмсэн үед илрэх зарим шинж тэмдэг, авах арга хэмжээний талаар	<ul style="list-style-type: none">• Өтгөн хатах, гэдэс дүүрэх• Арьс язрах, нөсөөжих• Хавагнах• Шээс задгайрах• Ангир уураг гарах, хөхний толгой бэлдэх
Бүлгийн сургалт 3 /Жирэмсний гурав дахь 3 сар/	
Ургийн хөдөлгөөнийг өөрөө тоолох	<ul style="list-style-type: none">• Эх өөрөө ургийн хөдөлгөөнийг 10 хүртэл тоолж тэмдэглэх
Төрөлтийн тухай	<ul style="list-style-type: none">• Төрөх үеийн хувийн бэлтгэл• Төрөлт эхэлсэн шинж• Төрөх үеийн туслагч

	<ul style="list-style-type: none"> • Хярзангийн массаж • Нярайг эрт амлуулах, арьс арьсаар шүргэлцүүлэх талаар
Төрсний дараах үеийн тухай	<ul style="list-style-type: none"> • Умайн агшилт, шавхарга • Аарцагын ёроолын булчин сулрах, шээс задгайрах • Хярзангийн оёдол арчилах • Нярайн асаргаа, сувилгаа • Гэр бүл төлөвлөлт
Хөхөөр хооллох тухай	<ul style="list-style-type: none"> • Хөхний арчилгаа • Эхийн сүүний найрлага, ач холбогдол • Эхийн сүүгээр дагнан хооллох тухай • Хүүхдээ хэзээ хөхүүлэх талаар • Зөв хөхүүлэх аргачлал

Тайлбар:

1. Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн их эмч, эх баригч, нийгмийн ажилтан нар бусад нарийн мэргэжлийн эмч, мэргэжилтнүүдтэй хамтран харьяалах нутаг дэвсгэрийн бүх жирэмсэн эмэгтэйчүүдийг оролцуулан 3-аас багагүй удаа жирэмсний бүлгийн сургалтыг зохион байгуулна.
 - Өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйчүүд нь тухайн өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн сургалтад заавал хамрагдахаас гадна хянагдаж буй эрүүл мэндийн байгууллагаас оношийн бүлгийн дагуу зохион байгуулж буй сургалтад оролцоно.
2. Танхимын сургалтыг жирэмсний тээлтийн хугацаа ижил, 15 хүртэлх эмэгтэйчүүдийг нэг бүлэгт хуваарилан ар гэрээс нэг гишүүнийг оролцуулж зохион байгуулна.
 - Бүлгийн сургалтыг агааржуулалт сайтай, тохижилттой том өрөө танхимд зохион байгуулах ба өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвд сургалтын орчин бүрдэх боломжгүй бол нийгмийн эрүүл мэндийн эсхүл боловсролын болон бусад сайн дурын байгууллагатай хамтран зохион байгуулна.
3. Цахим сургалтыг төрийн эсхүл хувийн хэвшлийн өмчийн программ хангамж, платформуудаар дамжуулан зохион байгуулна.
 - Тухайн жирэмсний тээлтийн хугацаанд тохирсон, нотолгоонд суурилсан зөвлөгөө, мэдээллийн контентыг жирэмсэн эмэгтэйн цахим хаягруу эсхүл бусад хэлбэрээр илгээнэ.
 - Цахим сургалтад хамрагдсан талаар асуумжыг иргэн бөглөснөөр сургалтын үр дүнг үнэлнэ.
4. Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн эмч, эх баригч нь эрүүл мэндийн цахим системээр иргэний И-Монгол (E-Mongolia) системрүү эсхүл хувийн гар утсаар сургалтын зарыг түгээнэ.